

Jönköping Par Bricole • 3/2013

AVLSA

Är PB en "uppfostringsanstalt"?

Tankarna kommer efter Sigbardigraden som vi gav på prov och som så pregnant lär ut god levnad. Graden gavs i Par Bricole 1799–1837 och ersattes 1838 av S:t Sigfrids Riddaregrad. Min och allas uppfattning var att den var bricolistisk och mycket passande för vårt sällskap och dessutom fick man sig en ordentlig förklaring av hur allt hänger ihop.

Mina associationer gick då till den svenskfinska författaren Tove Jansson, hon som skriver om muminfamiljen. I hennes bok "Farlig midsommar", drabbas familjen av en väldig översvämning. När läget är som mest kritiskt räddas de av något okänt som kommer flytande. Det visar sig vara en teater. Ingen i familjen begriper var de hamnat, men den på flytetyget medföljande Emma förklarar vad det handlar om: "Teater det är inte en salong och inte heller en ångbåtsbrygga. Teater är det viktigaste i världen för där visar man folk hur de kunde vara och hur de längtar efter att vara fast de inte törs, och hur det är."

Muminmamman blir misstänksam: "En uppfostringsanstalt?"

Nu är ju Par Bricole liksom teatern en plats för ett möte mellan människor, som har samlats i syfte att tillsammans skapa och uppleva en händelse. Par Bricole erbjuder liksom teatern ett levande samspel mellan människor från två håll, de som uppträder och de som agerar som åskådare. Men vad skulle vi göra utan närvarande och uppmärksamma Bröder när vi träffas?

Jag har tänkt en del på ett svar jag fick av en äldre Broder, som inte önskade tillhöra några av våra många talanggrupper. Han ansåg att hans talang var åskådarens, "applådörens": närvarande som agerande åskådare i gradgivningar och kalas. Och för sådana finns ingen talanggrupp.

Våra grader genljuder av sedelärande meningar. Vi lär oss till exempel hur vi bör leva för att nå ett rättfärdigt liv i måttlighet. Men att PB skulle kunna betraktas som en "uppfostringsanstalt" vill jag absolut inte säga. Däremot är vårt sällskap fostrande - och skall så vara. Gammalt tillbaka menade man till exempel att man åtminstone två gånger skall ha legat i rännstenen för att kunna bli en riktig bricolist. Och en sådan erfarenhet är säkert lärorik (om inte annars när räkningen från kemtvätten kommer).

Musiken och dansen var i tidernas begynnelse integrerade delar i religiösa och andra ceremonier, vilket var betydelsefulla för varje samhälles överlevnad. Våra talanggrupper äger en liknande betydelse för vårt sällskap. PB har förmågan att skapa relationer mellan oss Bröder och vara socialt sammanhållande. Och även om vi inte har någon talanggrupp för åskådare är Brödernas närvaro helt avgörande för gradgivningar och måltidskalas.

För många av oss är PB kanske inte det viktigaste i världen – som för Mumintrolens Emma – men närapå. Den tyske författaren och dramatikern Berthold Brecht har sagt: "All konst bidrar till den största av konster – levnadskonsten. Och det stämmer väl in på vad vi samlas kring i vårt älskade Par Bricole!"

BERNT LINDQVIST
Deputerad Styrande Mästare

En annan sida:

90090

KENTH ANDERSSON

Han basade i Sveriges mest firade dansband, Vikingarna, livet lekte sig fram på turnéer och i skivstudios. Men en dag var festen slut. Nu fortsätter den i Jönköping Par Bricole.

Det här är en annan sida av Kenth Andersson.

– Jag gick och stämplade, fick a-kassa så sent som i våras, det kan omöjligt bli värre, det är så hemskt det kan bli, suckar Andersson högt.

– I morgon ska jag upp och köra lastbil klockan halv fem, men jag är glad att jag har ett jobb.

2003, för att vara exakt, var sotebrödsdagarna i Vikingarna över, efter 15 år med Christer Sjögren och hans mannar gav man en sista spelning inför nära 30 000 fans i Arvika. Skivförsäljningen hade så saktat börjat dala och ett beslut om upp-brott fattades i en högre instans.

– Det var bara att finna sig i, säger Andersson, som anställd basist hade man inget att säga till om. Man hade lyft en tjänstemannalön, haft det bra, rest, haft vansinnigt kul. Men man nöjde sig inte längre med det lite mindre efter att ha varit på toppen.

Kenth Andersson befann sig mitt i livet. Karriären hade börjat på hemorten Högsjö många år tidigare, då var det saxofonen som var huvudinstrument och militärmusiken ”läroverk”.

– Det var min grej men för att kunna försörja sig fick man ta värvning och jag blev placerad i Eksjö. Det var att ta fram kartan och kolla var det låg, skrattar Andersson som parallellt med anställningen fick gå musikhögskolan i Stockholm.

Gitarren kom in bilden, blev hans ”grej”, samtidigt som militärmusiken blev en civil angelägenhet. Landskrona skulle bli hans nya hem.

– Jag tackade nej, jag hade funnit kärleken i Småland och erbjudande om ett jobb på Musikskolan i Jönköping, berättar Andersson som gifte sig med sin Kristina Åhlander från Värnamo 1974.

Vid sidan av bjöd han den småländska publiken på klassisk musik ihop med le-

gendaren Rolf ”Flöjt-Lasse” Larsson.

– Jag lärde mig att det måste finnas en efterfrågan på musiken i fråga för att du skulle kunna leva på den, kalla fakta, understryker Andersson som med detta konstaterande smög sig in allt mer i underhållningsbranschen.

Spotnicks var fortfarande ett gångbart bandnamn och 1978 tog han hand om basgitarren i den klassiska svenska gruppen. I åtta år skulle han stanna. Nya projektet Polarna, ett dansband vid tiden, var sedan så när att kosta honom platsen i – Vikingarna.

– Jag tackade nej till Vikingarna först, jag trodde för mycket på Polarna då, men efterhand kom jag på bättre tankar och ringde upp Sjögren och sa att jag var ledig.

Vikingarnas keyboardist Erik Lihm var ”mellanhand” och hade sett till att presentera smålänningen för dansbandet med stort D.

– Stort i danskretsarna, ändå var det några år innan vi skulle nå de riktiga höjderna, menar Andersson och nämner åren som husband i det mycket populära svt-programmet Café Norrköping som det avgörande klivet uppåt.

Så småningom skulle de kramgoa skivorna säljas i miljonupplagor och tack vare Vikingarna (och Bingolotto) fick dans-

bandsmusiken åter luft på 90-talet. Men av några bonuspengar såg inte Kenth Andersson röken av, då hade det krävts att få med kompositioner på plattorna och där var konkurrensen stenhård.

– Men man hade kul, det var grejen med Vikingarna och det kan man förstås sakna, alla överfulla danskvällar vart vi än kom i Sverige, allt för fulla, folk klagade på att det inte gick att dansa.

Ni använde väl privatflyg på turnéerna, åtminstone i Tyskland?

– En sanning med viss modifikation, planet tillhörde en rad bolag som Vikingarnas ledning ägde och plan får ju inte stå still, sen hade vår manager flygcertifikat, så det passade bra, så skulle vi få mer ledig tid, hette det.

Det blev mindre, då kunde vi signera ännu fler skivor, skrattar Kenth Andersson.

På senare år går det betydligt lugnare till. Hustrun och huset som de haft på Bäckalyckan sedan 1982 är det centrala i hans liv, och så givetvis musiken. Per Brahegymnasiet och Kulturskolan har varit arbetsplatser; Norrahammars Musikkår och Jocke Sjökvists Elvis-hyllningar en del i raden roliga musikprojekt.

Lägg därtill Det lysande sällskapet Par Bricole på sistone (fjärde graden) där det trakteras bas för glatta livet. Vem hans fadder är? Om inte Vätterstadens flitige trumslagarpojke Stephan Möller.

– Nej, nu får jag gå och knyta mig, avbryter Andersson, klockan ringer halv fyra i natt... det var då jag brukade gå och lägga mig förr.

TORBJÖRN BERLSTEDT

Åååå Lucullus ... vilket 30-års Gille !!!!!

Fredagen den 4 oktober 2013 samlades 84 Lucullibröder för att fira 30-års Jubileum i Kammaren på Spira. Det blev en Jubelfest väl värt sitt namn.

Ett 30-tal tillresta Bröder från Göteborg, Malmö, Borås och Sundsvall var med och uppvaktade Jubilarerna som genom Praeses Helge Grahnquist fick mottaga bl a

– Form för Äggost från Göta LG, Ljustake från Malmö LG, Västgötaknalle från Borås LG och Skvadersnaps med "Snoddaskeps" från Sundsvall LG.

Jubileumsgeneral, Fredrik Brännström, hade bokat Matbolaget att göra en meny som bestod av sju rätter och sex viner. Det började naturligtvis med "bubbel" och den utsökta måltiden avnjöts i lokalen "Kammaren" som var perfekt för detta ändamål. Att menyn uppskattades gick inte att ta fel på av brödernas omdömen. Själv tyckte jag att den rödvinsbräserade oxkinden var höjdpunkten. Den hade min morfars farfar kunnat njuta av utan tänder. Den formligen smälte i gommen.

Men hur började det? Vid midsommartid 1983 startade ett upprop på ett initiativ av i första hand Knut-Erik Jahnke. Detta upprop resulterade i 32 anmälda PBbröder där även DStM Torsten Welander och StK Gerhard Mattus ingick. Glädjande nog så fanns 4 av dessa 32 med vid Jubileét.

Den 22 november 1983 samlades 18 av dessa 32 bröder vilket således bör betraktas som Luculli Gilles födelsedag. Vid Barbarahögtiden någon vecka senare informerade StK Gerhard Mattus om den nybildade akademien och "beordrade" samtidigt Ingemar Bohman att bli Luculli Gilles

förste Praeses.

LG var nu startat i Jönköping men mottagandet från bl a moderlogen var njuggt. Detta förbyttes dock i positiva tillrop från Moderlogens Stormästare som gästade Jönköping vid ett möte när Den Bacchanaliska Akademien hade förlagt sitt möte i Jönköping under stadens 700-årsfirande den 13 april 1984. Vid detta tillfälle stod LG-bröderna för en storartad måltid för Akademiens ledarmöter. Därav de positiva tillropen.

Under de 30 år som gått har mer än 3000 måltidssammankomster komponerats, tillagats och avnjutits i våra kök och matsalar. Det har blivit 21 välfyllda gästböcker hittills. Idag är vi nära 140 engagerade, gastronomiska bröder, i 15 matlag, som förnöjs och utvecklar verksamheten framåt.

Den Luculliska tanken har också spridit sig till Göteborg, Sundsvall, Malmö och Borås. Jag tror även att Vänersborg är på väg att starta ett Luculli Gille.

Vi drygt 50 Luculli-bröder från Jönköping trivdes och hade mycket trevligt tillsammans med våra gästande bröder från

systerlogerna och minns med glädje den gastronomiska upplevelsen vid vårt 30-års-Jubileum på Spira. Vi förlänades även med Jubileumsmedalj som utdelades enbart vid detta tillfälle.

HELGE GRAHNQUIST

Lars Boll är en begåvad vinkännare som fick uppdraget som Luculli Gilles förste Munsänk. Här delger hans oss några tankar om vinets fröjder.

Efter att i 30 år deltagit i Luculli Gille och nyligen avnjutit ett högklassigt 30-års firande uppkommer lätt ett antal spridda tankar från vingården.

Lucius Licinius Lucullus var en romersk militär och politiker. Han var en man som enligt dåtidens bruk var ute och härjade inom olika områden, men han var även känd för sina trädgårdar och luculliska måltider.

I romarnas mytologi var Bacchus "rusets och vinets gud". Grekernas motsvarighet var Dionysos vars namn påstås ha stått för "bullrigt uppträdande". Ett annat namn som vi väl känner igen är Silenus som beskrivs av grekerna som den äldste, klo-kaste och mest berusade anhängaren och rådgivaren till Dionysos.

Under de 30 år som förflutit i Luculli Gille har ett minst sagt imponerande stort antal måltider skapats, en del kanske även i Dionysos anda.

En tanke kan ju lätt uppstå att det till dessa kompositioner av alla de slag har testats någon form av ljuveligt fluidum och kanske även med en viss grad av "bullrigt uppträdande".

Att skapa en måltid med tillhörande vin i harmoni med maten är kanske inte helt enkelt men intressant. Vi har alla våra högst personliga preferenser om hur ett gott vin skall smaka. Vissa föredrar mera syra andra mindre strävhet, en del mer sötma. Man kan lätt råda bot mot för hög syra i vinet genom att tillföra syra i maten (tex citron, paprika, senap), sälta för att minska strävheten och genom detta lyfter man fram de andra smakerna.

Sällskap och stämning har minst lika stor inverkan på upplevelsen av ett vin som doft och smak. Man behöver inte uttrycka sig som parhästarna Carl-Jan Grankvist och Knut Christian Gröntoft gjorde på 80-talet när de introducerade prosaiska uttryck såsom "Vinet doftar som en fjärl som landar i gomspaltet en vårdag". Så drick och var glad men med måtta.

Som synes spelar ett antal olika faktorer in när det gäller vindrickande och man behöver inte nödvändigtvis prioritera YPK-faktorn (Yrsel Per Krona) vid just de tillfällen då man intar ett glas vin.

Eftersom året går mot sitt slut även i vingården kom jag att tänka på några rader av Alf Henriksson.

HARSTENA FLORA

*I november när dagen var kall och trist
och fröjderna icke var stora*

*kom det ett brev från en snäll botanist
med ett särtryck om Harstena flora.*

*Då fyllde sig rummet med fågelsång
och skri av måsar och trutar,
och det luktade hö och det luktade tång
kring de röda stugornas knutar.*

*Genom strandskogens ekar med angenämt
sus*

*gick en spelande vind över fjärden,
och Majanthemum lyste som tända ljus
i den varma och vackra världen.*

*Blomvassen viskade mjukt i sin vik
och Rumex på skärens hållar,
och strandsvingelns vågor drog som musik
genom sommarens gyllene kvällar.*

*Violerna blommade, timmarna gick,
Epipactis gick vackert i frö.
tills jag lyfte från Harstena flora min blick
och såg att vi redan fått snö.*

Alf H

A K T E R S P E G L I N G

Huskvarnas mest berömda drogtillverkare var medlem i Jön

Doktor Herman Hjorton är världsberömd som läkare även om han i vetenskapliga kretsar är ganska illa ansedd. Han ville kanske väl och trodde han hade uppfunnit Bamses motsvarighet till dunderhonungen, pulvret som skulle hjälpa fabriksarbetarna i Huskvarna att nå den styrka och förmåga de inte visste att de hade.

Herman Hjorton blev omåttligt populär för sitt pulver och arbetsförmågan på Husqvarnafabriken nådde svindlande höjder. Alla tog Hjortons pulver och levde lyckliga ända till de fick veta att lyckopulvret framkallade cancer och dödliga njurskador.

Herman Hjorton öppnade läkarpraktik i Huskvarna 1903, samma år som han tog examen och faktiskt samma år som Husqvarna AB slutade göra pistoler och började tillverka motorcyklar. Hjorton var 34 år och såg möjligheten att utveckla sin verksamhet i småstaden Huskvarna där han blev stadens förste läkare. Han blev känd för sitt flit och sin medkänsla, inte minst genom sina många hembesök under dygnets alla timmar. 1906 öppnade han ett eget apotek i sitt hem där han hade sin mottagning.

Hjorton blandade samman koffein (stimulerande), fenazon (smärtstillande och febernedsättande) och det farliga ämnet fenacetin som också är febernedsättande och smärtstillande.

1918 härjade spanska sjukan, en aggressiv influensa som ofta orsakade dödlig lunginflammation särskilt hos unga och starka människor. Det fanns inga bra botemedel och det var inte mycket läkarna kunde göra

Feber och muskelsmärk var vanliga symptom på virusinfektionen och Dr Hjortons recept hjälpte faktiskt. Han blev känd långt utanför Huskvarna med sin magiska formel och sitt pulver som han tillverkade och sålde på sitt apotek.

När Hjorton fyllde 50 år 1919 hyllade

Huskvarna honom som en hjälte och när han dog av en hjärtattack fyra år senare skakades staden av chock och sorg och Hjorton fick en av de största begravningar som hållits i Huskvarna. Han hade cyklat till en patient för ett hembesök när hans hjärta slutade att slå. En hjälte var död.

Men även om doktorn var död så fortsatte hans pulver att säljas och försäljningen ökade i takt med att människorna tyckte de orkade hur mycket som helst. Ta dig en sippa och lev lycklig. De tog pulvret som ett njutningsmedel. Det fanns heller ingen gräns för hur mycket man fick köpa. Sippan togs på morgonen, det bjöds som en del bjuder på snus och cigaretter och människorna blev effektivare, snabbare,

starkare, piggare och dessutom hade de hade aldrig ont.

Dr Hjorton blev en tyst myndighet efter sin död.

På Huskvarna apotek sålde man på 1950-talet mer än 8000 påsar om dagen,

medan fler och fler unga dog av njursvikt. Drogen kallades sippa i folkmun och man har väl egentligen ingen entydig förklaring till varför. Enligt flera så lär uttrycket härledas till det vita pulvret som påminde om vitsippan som blommade så rikligt vid övre delen av Pustaleden. (Vit)Sippan

som alltså fick livet i Huskvarna att "blomstra."

Fenacetin blev ett kontrollerat ämne i Sverige 1961. 1983 togs det bort från listan över lagliga droger och Doktor Herman Hjorton finns nu endast kvar hos den medicinska expertisen med ett visst förakt medan folktron i Huskvarna på sina håll fortfarande talar om mannen som gjorde folk friska och lyckliga.

Herman Hjorton är död och begravd och vilar på Huskvarna kyrkogård under den största minnesstenen på hela kyrkogården. På stenen är inhugget texten

"TACKSAMHET OCH VÄNSKAP
RESTE VÅRDEN
TILL MINNE AV AV OSJÄLVISK
LIVSGÄRNING"

köping Par Bricole

Herman Hjortons namn finns också inskrivet i vår matrikel med medlemsnummer 739, född i Östergötland 1869. Han recipierade 1917 och deltog flitigt vid våra sammankomster under sin storhetstid som läkare. Han erhöll Sjunde Graden 1923, samma år som han avled.

Det går bara att spekulera, men nog tror jag att ett och annat tal i Par Bricole under Hjortons tid, var inspirerat av en och annan sippa.

DAN EKSTRÖM

**fotnot*

Det var Hjortons efterträdare, företagsläkaren Dr Grimlund som upptäckte pulvrets skadliga verkan. Grimlund blev sedermera Hedersdoktor vid Uppsala Universitet.

Ny Styrande Kanslär

Stora Rådet har tidigare valt nuvarande Styrande Kanslären Gunnar Gotte som efterträdare till Dan Ekström på posten som Styrande Mästare. Vid ett extra möte med rådet den 17 oktober valdes Johan Larsson till ny Styrande Kanslär efter Gunnar Gotte. Johan Larsson är för närvarande Sällskapets Riddare-Ceremonimästare.

Johan porträtterades i det förra numret av avisa. Installation sker den 1 februari 2014.

Minnesfond inrättad

Då och då har i samband med att någon av våra värderade Bröder avlidit efterfrågats om det finns möjligheter att ge en penninggåva till den avlidnes minne. Därför har de Styrande nu beslutat att inrätta Jönköping Par Bricoles Minnesfond.

Syftet med fonden är att ge Bröder och efterlevande till avlidna Bröder möjlighet att ge minnesgåvor till Sällskapet. I fondens stadgar anges hur sådana gåvomedel får användas. Fonden kan bl.a. bidra med medel och/eller svara för inköp av regalier m.m. att användas antingen i officiella sammanhang eller i Riddargraderna. Fonden kan också ta fram en minnestavla, där en plakett anbringas med namn och årtal på den Broder till vilkens minne en gåva givits till fonden.

Fonden är helt separerad från Sällskapets övriga medel. Den förvaltas av en styrelse på tre personer, som utses av Stora Rådet. Styrelseledamöterna ska utses bland före detta Styrande i Jönköping Par Bricole. Stora Rådet utsåg vid sitt sammanträde den 21 februari 2013 Gert Karlsson, Leif Thor och Anders Hugoson till ledamöter på tre, två respektive ett år. Tanken är att styrelsen av kontinuitetsskäl ska förnyas successivt.

Fonden revideras av Sällskapets ordinarie revisorer.

Ansökan om medel ur fonden kan göras av det Styrande Governementet. Fondens styrelse kan också själv ta initiativ till användning av fondmedel efter samråd med det Styrande Governementet.

Vi kommer nu att informera samtliga begravningsbyråer i Jönköpingsregionen om fondens existens.

GG

VÅRA JUBILARER

60 år Carl-Olof Johansson (30 dec)
Thomas Werthén (31 december)

80 år Johan Kinch (27 november)

STORT GRATTIS!

GRADKALENDARIUM

Sammankomster 2013	
Barbara, Grad I, V och VIII	23/11
Sammankomster 2014	
Styrande Rådet	16/1
INSTALLATION, Grad II	1/2
Grad IV, årsmöte	1/3
Grad X	22/3
Grad VII	24/5
Grad III	20/9
Grad IX	11/10 (ev 22/10)
Grad VI, gåsmiddag	8/11
Parentation	9/11
Grad V	27/11
Barbara, Grad I och VIII	6/12

Reservation för ev ändringar.

Nya Riddare av Gyllene Korset

Genom en ändring i Par Bricoles statuter har det öppnat sig möjligheter att välja ytterligare några Riddare av Gyllene Korset (RGK). Vid det extra mötet med Stora Rådet den 17 oktober valdes fyra nya RGK, nämligen:

KMR Roger Blomqvist,
KMR Magnus Ilvered,
KMR Arne Levén
KMR Anders Swartz.

Reception kommer att ske den 22 mars 2014, förhoppnings i Frimurarlogens nya lokaler.

Recipiender Sjätte Graden den 9 nov 2013

Jonas Ekström • Kent Fälth • Per Gemheden • Mikael Gundstedt • Hubert Hagman • Jan Holmgren • Anders Hugander • Göran Lindberg • Lars Lindgren • Willy Neuman • Mikael Petersson • Niclas Purfürst • Peter Thomasson • Göran Wahlgren • Rolf Öborg